

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2018 r.

BON.V.053.14.2018.AZ

Szanowny Panie,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o *petycjach* (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) w związku z petycją z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie osób niepełnosprawnych, proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Mając na uwadze trudną sytuację osób niepełnosprawnych rząd w ostatnim czasie wprowadził konkretne rozwiązania ustawowe oraz wdrożył programy mające na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów:

- 1) W marcu 2017 r. rząd podwyższył rentę socjalną z 741,35 zł do 840 zł. Wraz z tegoroczną waloryzacją rent i emerytur renta socjalna wzrosła do 865,03 zł. Od 1 czerwca 2018 r. renta socjalna wzrosła do 1029,80 zł. Podwyższona renta będzie wypłacana od września br., z wyrównaniem od czerwca br. W porównaniu z rokiem 2015 jest wzrost o 39,2%. ;
- 2) Przyjęta została ustawa o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wprowadza ona szczególne uprawnienia w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej, usług farmaceutycznych oraz wyrobów medycznych dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
- 3) Podjęto działania mające poprawić efektywne funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej poprzez zwiększenie wysokości dofinansowania:

- kosztu rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej do wysokości 16 596 zł (od 1 lipca 2018 r.), w roku 2019 r. dofinansowanie wyniesie 17 796 zł oraz w 2020 r., a w latach następnych – 18 996 zł,
  - kosztu rocznego pobytu jednego niepełnosprawnego pracownika w zakładzie aktywności zawodowej - do wysokości 22 000 zł;
- 4) Podwyższono wysokość zasiłku pielęgnacyjnego (obecnie 153 zł) do wysokości dodatku pielęgnacyjnego (215,84 zł). Przy czym zasiłek od 1 listopada 2018 r. wyniesie 184,42 zł (wzrost o 31,42 zł), natomiast od 1 listopada 2019 r. – 215,84 zł (wzrost o 31,42 zł). W sumie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wzrośnie o 62,84 zł, tj. ok. 40%;
- 5) Od 1 listopada 2018 r. nastąpi podwyższenie specjalnego zasiłku opiekuńczego (obecnie 520 zł) o 100 zł, tj. ok. 20% (i tym samym także podstawy opłacania, ze środków budżetu państwa, składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za opiekunów otrzymujących to świadczenie);
- 6) Od 1 listopada 2018 r. nastąpi podwyższenie zasiłku dla opiekuna (obecnie 520 zł) o 100 zł, tj. ok. 20% (i tym samym także podstawy opłacania, ze środków budżetu państwa, składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za opiekunów otrzymujących to świadczenie);
- 7) Wprowadzono Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”, który jest pierwszą kompleksową ofertą wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi.
- W ramach I etapu programu „Za Życiem”, który wszedł w życie 1 lipca 2017 r.: rozpoczęto rozwój sieci mieszkań chronionych, zwiększono w 2018 r. dotację na uczestników środowiskowego domu samopomocy do kwoty 1458 zł, wprowadzono nowy program polityki zdrowotnej, przewidziano również rozwój ośrodków koordynacyjno–rehabilitacyjno–opiekuńczych.
  - W drugim etapie Programu, który wszedł w życie 6 czerwca 2018 r. stworzone zostały: mechanizmy wsparcia w zakresie usług wspierających i rehabilitacyjnych przez prowadzenie zajęć klubowych w warsztatach terapii zajęciowej oraz możliwości korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy, w tym telepracy,

Wprowadzono również m.in. jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł dla rodziców (opiekunów), którym urodziło się dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem. Rodziny te objęte są ponadto wsparciem asystenta rodziny.

- 8) Prowadzone są zaawansowane prace nad pierwszą w Polsce Strategią na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Strategia pozwoli na ustanowienie całościowych ram polityki krajowej na rzecz osób niepełnosprawnych. Będzie wpisywać się w założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Uzupełnieniem strategii będzie Narodowy Program Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych.
- 9) Wprowadzono nowy sposób obliczania ulgi rehabilitacyjnej – korzystniejszy dla osób niepełnosprawnych – od 6 czerwca 2018 r. Wyłączono z dochodów osoby niepełnosprawnej, pozostającej na utrzymaniu podatnika, kwotę zasiłku pielęgnacyjnego, przy obliczaniu ulgi rehabilitacyjnej oraz zrezygnowano z kwotowego określania maksymalnego progu dochodowego osób odliczających od swojego dochodu wydatki poniesione na cele rehabilitacyjne. Dochody osób niepełnosprawnych nie będą mogły przekroczyć dwunastokrotności kwoty renty socjalnej (1029,80 zł) w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego.

W ramach konsultowanego ze środowiskiem osób niepełnosprawnych systemu budowy wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin wprowadzony zostanie solidarnościowy fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych, którego dysponentem będzie Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Fundusz ukierunkowany jest na wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz opiekunów i zasilany będzie z dwóch źródeł – z części składki odprowadzanej od wynagrodzeń na Fundusz Pracy oraz daniny solidarnościowej.

Składka odprowadzana obecnie przez pracodawców na Fundusz Pracy – w wysokości 2,45% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – od 1 stycznia 2019 r. będzie przeznaczana następująco: składka na Fundusz Pracy będzie stanowiła 2,30% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a składka na Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych zostanie określona na poziomie 0,15% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Szacuje się, że dzięki temu rozwiązaniu pomoc osobom niepełnosprawnym zwiększy się o 650 mln złotych rocznie. Trzeba przy tym podkreślić, że składka na Fundusz Pracy nie ulegnie zmianie.

niepodlega

POLSKA
STULICIE ODZYBRANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Zasadniczym źródłem finansowania Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych będzie jednak danina solidarnościowa. Będą ją płaciły co roku te osoby fizyczne, których dochody w danym roku podatkowym przekroczą 1 mln zł (ok. 87 tys. zł miesięcznie). Wysokość daniny solidarnościowej wyniesie 4% nadwyżki tej kwoty. Po raz pierwszy daninę najbogatsi podatnicy zapłacą od dochodów uzyskanych w 2019 roku.

W efekcie do Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych trafi w 2020 roku 1,15 mld zł. Razem z częścią składki na Fundusz Pracy rząd przeznaczy w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych 1,8 mld zł.

Środki Funduszu przeznaczone zostaną na realizację zadań z zakresu wsparcia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych oraz zadań ustawowych jednostek sektora finansów publicznych związanych ze wsparciem społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych.

Ponadto ze środków Funduszu finansowane będą programy współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych, programy rządowe i resortowe w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych, zadania związane z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz zadania z zakresu innowacyjnych rozwiązań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warto również nadmienić, że system wsparcia osób niepełnosprawnych będzie składał się z Pakietu społecznej odpowiedzialności oraz Programu „Dostępność+”.

W zakresie wcześniejszej emerytury dla osób niepełnosprawnych uprzejmie informuję, że system ubezpieczeń społecznych zapewnia środki utrzymania w postaci emerytury po osiągnięciu określonego w przepisach wieku emerytalnego oraz renty z tytułu niezdolności do pracy dla osób, którym stan zdrowia utrudnia bądź uniemożliwia kontynuowanie zatrudnienia w dotychczasowym zakresie. Dlatego też obowiązujące do dnia 31 grudnia 1998 r. przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z późn. zm.) oraz szereg wydanych na jej podstawie aktów prawnych w zakresie nabywania prawa do wcześniejszej emerytury, nie przewidywały możliwości uzyskania takiego świadczenia ze względu na posiadanie statusu osoby niepełnosprawnej.

Przyjęty w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) sposób modyfikacji obowiązujących przed 1999 r. wcześniejszych uprawnień emerytalnych polega na ich stopniowym wygaszaniu, biorąc

niepodległa

POLSKA
STULECIE GOVERNANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

pod uwagę zasadę ochrony praw nabytych przez osoby urodzone przed 1949 r. oraz niektóre osoby urodzone w latach 1949-1968.

Dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., a więc tych, które w 1999 roku osiągnęły już 50 lat i zbliżały się do wieku emerytalnego, przewidziano dalsze przyznawanie emerytur na tzw. starych zasadach. Zgodnie z art. 29 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS osoby uznane przez lekarza orzecznika ZUS za całkowicie niezdolne do pracy mogły ubiegać się o emeryturę po osiągnięciu przez kobietę 55. lat życia, a przez mężczyznę 60. lat życia, jeżeli legitymowały się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym odpowiednio 20 lat i 25 lat, a ponadto ostatnim tytułem ich podlegania ubezpieczeniom społecznym było pozostawanie w stosunku pracy.

Natomiast ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. – w myśl art. 46 ust. 1 tej ustawy - wszystkie ww. warunki do uzyskania wcześniejszej emerytury musieli spełnić do dnia 31 grudnia 2008 r.

Zmiany te są wynikiem działań zmierzających do uporządkowania i zracjonalizowania przepisów regulujących uprawnienia do świadczeń pieniężnych należnych z funduszu tworzonego ze składek osób czynnych zawodowo i pracodawców. Ponieważ w pracowniczym systemie ubezpieczenia społecznego stopa procentowa składki emerytalnej jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, jednolite muszą być również dla wszystkich grup społeczno-zawodowych objętych zakresem tego ubezpieczenia uregulowania stosowane przy ustalaniu prawa do emerytury i jej wysokości.

Nowy system emerytalny, określony przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS, generalnie obejmuje wszystkie osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. Emerytura przysługuje po osiągnięciu wieku emerytalnego (60. lat dla kobiety i 65. lat dla mężczyzny), każdej osobie, która podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, bez względu na długość stażu ubezpieczeniowego.

W świetle powyższego w resorcie rodziny, pracy i polityki społecznej nie są obecnie prowadzone prace zmierzające do tworzenia nowych, preferencyjnych uprawnień emerytalnych - również w zakresie umożliwiającym osobom niepełnosprawnym nabycie wcześniejszej emerytury. Świadczeniem zabezpieczającym osoby, którym stan zdrowia utrudnia bądź uniemożliwia kontynuowanie zatrudnienia w dotychczasowym zakresie, jest renta z tytułu niezdolności do pracy.

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Oceny niezdolności do pracy i przewidywanego okresu jej trwania dokonuje - na zasadach i w trybie określonym w ww. ustawie - lekarz orzecznik i komisja lekarska Zakładu. Każda osoba ubiegająca się o rentę musi poddać się badaniu lekarza orzecznika ZUS nawet wówczas, gdy ma orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, ponieważ nie jest ono tożsame ze stwierdzeniem niezdolności do pracy i w związku z tym nie ma żadnego wpływu na prawo do renty z tego tytułu.

Ustalanie uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych oraz udzielanie porad w tych sprawach należy do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tak więc szczegółowe informacje na ten temat można uzyskać w organie rentowym w miejscu zamieszkania lub w Centrali ZUS w Warszawie, ul. Szamocka 3/5.

W kwestii kwot kryteriów dochodowych dla osób niepełnosprawnych informuję, że kwoty kryteriów dochodowych do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określa art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.). Aktualne kryteria dochodowe, obowiązujące do dnia 30 września br., wynoszą:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej, tzw. kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- 2) dla osoby w rodzinie, tzw. kryterium dochodowe na osobę w rodzinie – 514 zł.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ww. ustawy kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej przeprowadzanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej (Dz.U. poz. 1762) próg interwencji socjalnej jest ustalany na podstawie badania przeprowadzonego metodą ekspercko-empiryczną z uwzględnieniem:

- 1) zawartości koszyka dóbr i usług zapewniających zaspokojenie potrzeb egzystencjalnie niezbędnych;
- 2) wysokości cen towarów i usług, o których mowa w pkt 1, dla określonego typu gospodarstwa domowego w wyznaczonym okresie.

Próg interwencji socjalnej jest ustalany dla osoby samotnie gospodarującej oraz dla osoby w rodzinie, biorąc za podstawę:

- 1) jednoosobowe gospodarstwa domowe osób w wieku 25-60 lat;

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

- 2) dwuosobowe gospodarstwa domowe, w tym: osoby w wieku 25-60 lat oraz osoba dorosła z jednym dzieckiem;
- 3) wieloosobowe gospodarstwa domowe, w tym: rodzice z jednym dzieckiem, matka albo ojciec samotnie wychowujący dwoje i więcej dzieci, rodzice z dwojgiem dzieci, rodzice z trojgiem dzieci, rodzice z czworgiem i więcej dzieci;
- 4) gospodarstwa domowe osób w wieku 60 lat i powyżej.

Do badań progu interwencji socjalnej wykorzystuje się:

- 1) dane pochodzące z badań budżetów gospodarstw domowych;
- 2) dane pochodzące z innych badań warunków życia ludności oraz notowań cen, prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny;
- 3) standardy oraz normy w zakresie żywienia, mieszkalnictwa, zdrowia i edukacji, opracowywane przez wyspecjalizowane instytucje naukowe i właściwe ministerstwa, w szczególności przez:
  - a) Instytut Żywności i Żywienia,
  - b) Instytut Rozwoju Miast,
  - c) urząd obsługujący ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Jak wynika z powyższego metodologia badania progu interwencji socjalnej, a tym samym ustalania wysokości kryteriów dochodowych do świadczeń z pomocy społecznej, jest szczegółowo określona przepisami prawa i oparta jest o dane pochodzące z wyspecjalizowanych w tym zakresie instytucji. Przyjęcie postulatów zawartych w petycji w zakresie zmian w sposobie ustalania wysokości kryteriów dochodowych powodowałoby konieczność zmiany całego systemu ustalania kryteriów dochodowych, gdyż ze świadczeń pomocy społecznej korzystają również osoby niebędące osobami niepełnosprawnymi, w tym rodziny z dziećmi. Ponadto w petycji nie przedstawiono kalkulacji wysokości proponowanych kwot kryteriów ani wskaźników, na których oparto wskazane kwoty.

W chwili obecnej nie ma więc możliwości uwzględnienia postulatów zawartych w petycji w powyższym zakresie.

Dodatkowo uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z przyjętym w dniu 11 lipca 2018 r. rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

świadczeń z pomocy społecznej, od dnia 1 października 2018 r. wzrastają kryteria dochodowe w pomocy społecznej, w tym:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – o 11% (z 634 zł do 701 zł);
- w przypadku osoby w rodzinie – o 3% (z 514 zł do 528 zł).

POUCZENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

DYREKTOR
Biura Pełnomocnika Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Michał Pelczarski